

ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦਾ ਨੇਮ (ਕੁਚ 34:27, 28)

ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ, ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਨੇਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਨੇਮ ਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਨੇਮ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਬਰਾਹਾਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤਕ ਖੁਦਾ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਂਭੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 17-19)।

ਖੁਦਾ ਨੇ ‘‘ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ’’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦਾ ਨਾਂਅ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਉੱਚ ਪਿਤਾ’’ (ਉਤਪਤ 17:2-5; 22: 17) ਹੈ, ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਇਸਹਾਕ (ਉਤਪਤ 26:4) ਅਤੇ ਪੋਤੇ ਯਾਕੂਬ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸਰਾਏਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਤਪਤ 28: 14; 32: 28)।

ਇਸ ਨੇਮ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ

ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤਕ ਯਾਕੂਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਯੂਸਫ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਤਕ ਭਰਪੂਰ ਫ਼ਸਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਬਾਰੇ ਫਿਰਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਯੂਸਫ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹਾਕਿਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਲ ਦੇ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਕਨਾਨ ਤਕ ਫੈਲ ਜਾਣ 'ਤੇ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਿਸਰ ਭੇਜਿਆ। ਯੂਸਫ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਅਕਾਲ ਦੇ ਲੰਮੀ ਦੇਰ ਤਕ ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਸੱਦ ਲਿਆ। ਯਾਕੂਬ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮਿਸਰ 'ਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮਿਸਰ ਵੱਲ ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰ ਕਿਉਂਜੋ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਬਣਾਵਾਂਗਾ’’ (ਉਤਪਤ 46:3)। ਯਾਕੂਬ ਆਪਣੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਮਾਲ-ਡੰਗਰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸੱਤਰ ਲੋਕ ਸਨ, ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ (ਕੁਚ 1: 1-5)। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ: ‘‘ਪਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਫਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਲਾਂ ਦੇ ਦਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਵਧ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਤ ਬਲਵੰਤ ਹੋ ਗਏ ਅਰ ਧਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ’’ (ਕੁਚ 1:7)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਸਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਰ ਸੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਮਿਸਰ ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਕ (ਉਤਪਤ 12:2) ਅਬਰਾਹਾਮ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਧ ਕੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਿਚ ਤੀਹ ਸਾਲ ਜਾਂ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਜਾਣ ਯੋਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ 6,05,550 ਆਦਮੀ (ਗਿਣਤੀ 1:45, 46) ਅਤੇ ਲੇਵੀ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਦੇ 22,000 ਆਦਮੀ ਸਨ (ਗਿਣਤੀ 3:39) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੀ (ਗਿਣਤੀ 1:50-53)।

ਅਬਰਾਹਾਮ, ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਦੀ ਇਹ ਸੰਤਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਤਕ ਆ ਗਏ (ਕੁਚ 19:23; 20:1-17) ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰੇਬ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:2), ਜਿੱਥੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੌਮੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਸੀ: ‘ਕਿਉਂ ਜੋ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਐਨਾ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਯਹੋਵਾਹ ਸਾਡਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਹੈ ਜਦ ਕਦੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਹ ਦੇ ਕੋਲ ਬਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਐਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹਨ ਜਿੰਨੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਬਿਵਸਥਾ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਅੱਜ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ?’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 4:7, 8)।

ਇਸ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਵਿਧੀਆਂ, ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਸਨ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 4:7, 8, 45; 5:1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਜਿਹੜੇ ਹੁਕਮ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਓ ਅਤੇ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 4:2)।

ਇਸ ਨੇਮ ਨੂੰ ‘ਨੇਮ ਦੀ ਪੋਥੀ’ (ਕੁਚ 24:7), ‘ਨੇਮ ਦਾ ਲਹੂ’ (ਕੁਚ 24:8) ਅਤੇ ‘ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 9:11) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਨੇਮ ਦਾ ਸੰਦੂਕ’ (ਗਿਣਤੀ 10:33; 14:44; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 10:8) ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਸ ਹੁਕਮ ਪੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 10:4, 5)।

ਨੇਮ ਨੂੰ ‘ਸਾਖੀ’ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਕੁਚ 27:21; 31:18; 32:15; 34:29; 40:20)। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਸਾਖੀ ਦਾ ਸੰਦੂਕ’ (ਕੁਚ 25:16, 21, 22), ‘ਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ’ (ਕੁਚ 31:18), ‘ਸਾਖੀ ਦਾ ਡੇਰਾ [ਜਾਂ ਤੰਬੂ]’ (ਕੁਚ 38:21; ਗਿਣਤੀ 1:50; 2 ਇਤਿਹਾਸ 24:6), ‘ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦਾ ਸਰਪੋਸ਼ ਜੋ ਸਾਖੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ’ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 16:13) ਅਤੇ ‘ਸਾਖੀ ਦਾ ਪਰਦਾ’ (ਲੇਵੀਆਂ 24:3) ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਯਹੂਦੀ ਬਾਈਬਲ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਦੀ (ਸਾਖੀ) ਅਤੇ ਮਸੀਹੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਅਰਥਾਤ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸੰਦੂਕ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਯੋਸੀਆਹ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਸੁਧਾਰਾਂ ਵੇਲੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ (2 ਇਤਿਹਾਸ 35:3), ਜੋ ਕਿ ਬਾਬਲ ਵੱਲੋਂ ਯਹੂਦਾ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸੰਦੂਕ ਦੇ ਸੰਕੇਤ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9:4) ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸੰਦੂਕ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਆਖਰੀ ਹਵਾਲਾ ਯੂਹੰਨਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ (ਇਕ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ) ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਹੈਕਲ 'ਚ ਵੇਖਿਆ ਸੀ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਪੋਥੀ 11:19)।

ਇਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵ ਕਿ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕੂਚ, ਲੇਵੀਆਂ, ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 'ਨੇਮ' ਅਤੇ 'ਸਾਖੀ' ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ ਵਿਚ 'ਸਾਖੀ' ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ 'ਨੇਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਨੇਮ ਦਾ ਰੂਪ

ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਅਹਿਮ ਤੱਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ।

(1) ਨੇਮ ਖੁਦਾ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਹ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਇਸਰਾਏਲ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਮੂਸਾ ਨੂੰ ਇਹ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜੋ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ (ਕੂਚ 34:29)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਯਹੋਵਾਹ ਸਾਡੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਹੋਰੇਬ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਿਆ' (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:2)।

(2) ਇਹ ਨੇਮ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਇਸ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ (ਕੂਚ 34:27; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:1,2; 1 ਰਾਜਿਆਂ 8:9, 21)। ਇਹ ਨੇਮ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਪੂਰਖਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਮੂਸਾ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, 'ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਇਹ ਨੇਮ ਸਾਡੇ ਪਿਓ ਦਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ, ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਹੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਅੱਜ ਏਥੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ' (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:3)। ਇਹ ਨੇਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲਾਂ ਦਸ ਹੁਕਮ ਸਨ। ਕੂਚ 34:28 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨੇਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਰਥਾਤ ਦਸ ਹੁਕਮ ਲਿਖੇ।' ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਯਰਦਨ ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੂਸਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨੇਮ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਿਹਦੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਰਥਾਤ ਦਸ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਫੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ' (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 4:13; 10:1-4 ਵੀ ਵੇਖੋ)।

'ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ' ਵਾਕ ਅੰਸ਼ ਵਿਚ 'ਹੁਕਮਾਂ' ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *dabar* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, 'ਨੇਮ' ਜਾਂ 'ਅਖਾਣ।' ਕਿੰਗ ਜੇਮਸ ਵਾਲੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਬਾਈਬਲ ਇਸ ਨਾਉਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਨੇਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 770 ਵਾਰ, ਜਦ ਕਿ 'ਹੁਕਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 20 ਵਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਬਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *mitsvah* (ਮਿਤਸਵਾ) ਜਿਸਦਾ ਬਹੁਤਾ ਅਨੁਵਾਦ 'ਹੁਕਮ' ਹੋਇਆ ਹੈ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿਚ *entole*

ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਹੁਕਮ’’ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੋਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਵੇਂ ਹੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਵਚਨ ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ।

(4) ਮੂਸਾ ਨੇਮ ਦਾ ਵਿਚੋਲਾ ਸੀ। ਨੇਮ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਆਹਮੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਲੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਹੋਵਾਹ ਦਾ ਬਚਨ ਦੱਸਾਂ ਕਿਉਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਅੱਗ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਾਓ ਅਤੇ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੋ’’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:4, 5)। ਇਹਦੇ ਬਾਅਦ ਮੂਸਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:6-21)।

(5) ਨੇਮ ਸੀਨੈ ਅਰਥਾਤ ਹੋਰੇਬ ਪਹਾੜ ’ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੇਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੂਸਾ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਕੋਲ ਲਿਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਕੂਚ 19:17, 18)। ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ’ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਨੇਮ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੂਸਾ ਉਹਨੂੰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਹੇਠਾਂ ਆਇਆ (ਕੂਚ 19:13-20:17)। ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਹੋਰੇਬ ਪਰਬਤ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦਸ ਹੁਕਮ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਏ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:2-21)।

(6) ਨੇਮ ਦਾ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੱਟੀਆਂ ’ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੇਮ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਸ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੱਟੀਆਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ (ਕੂਚ 32:15, 16) ਤੇ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਉਂਗਲੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ’’ (ਕੂਚ 31:18; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 9:10) ਇਹ ਤੱਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ (ਕੂਚ 34:1 ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:22; 9:10; 10:3, 4) ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਦ ਮੂਸਾ ਨੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਬੁਰਿਆਈ ਵਿਚ ਲਪੇਟੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ (ਕੂਚ 32:19; ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 9:16, 17)। ਮੂਸਾ ਨੇ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਸੀਨੈ ਪਹਾੜ ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾਬੁਲ ਦੀ ਇਕ ਲਕੜੀ ਦਾ ਇਕ ਸੰਦੂਕ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਸੰਦੂਕ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਕੂਚ 25:10-22 ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦ ਕਿ ਸੰਦੂਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਰਣਨ 37:1-9 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਕੂਚ 34:28) ਮੂਸਾ ਨੇ ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚ ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 10:1-5;)। ਸੁਲੇਮਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ (1 ਰਾਜਿਆਂ 8:9, 21)।

(7) ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਿਆ (1 ਰਾਜਿਆਂ 8:9, 12)। ਇਹ ਨੇਮ ਆਦਮ, ਨੂਹ, ਅਬਰਾਹਾਮ, ਇਸਹਾਕ, ਯਾਕੂਬ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5:1-4) ਜਾਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਇਹ ਨੇਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਕ ਕੌਮ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਮਿਸਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣੇ। ਉਹ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ, ਇਕ ਘੁਮਕੜ ਕਬੀਲੇ, ਫਿਰ ਮਿਸਰ

ਤੋਂ ਗੁਲਾਮ ਲੋਕ ਅਤੇ ਅੰਤ ਇਕ ਮੁਕੰਮਲ ਵਿਕਸਤ ਕੌਮ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

(8) ਇਹ ਨੇਮ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ, ਸੰਧੀ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ ਜੋ ਲਹੂ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਇਸਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9: 16, 17)। ਇਬਰਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਨੇਮ ਵੀ ਲਹੂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂ ਮੂਸਾ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਹਟਿਆ ਤਾਂ ਵੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰਿਆਂ ਦਾ ਲਹੂ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਕਿਰਮਚੀ ਉੱਨ ਅਤੇ ਜੂਫੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਛਿੜਕ ਕੇ ਆਖਿਆ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 9: 18-20)।

ਨੇਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ‘ਉਪਰੰਤ ਮੂਸਾ ਨੇ ਲਹੂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਛਿੜਕਿਆ ਅਰ ਆਖਿਆ, ਵੇਖੋ ਇਹ ਲਹੂ ਉਸ ਨੇਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ’ (ਕੁਚ 24: 8)।

ਨੇਮ ਨੇਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਸੇ ਨੇਮ ਦੇ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ: ‘ਹੇ ਭਰਾਵੇ, ਮੈਂ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਗੂ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ- ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਸੀਅਤ ਨਾਮਾ ਹੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜਾਂ ਉਹ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾ ਭੰਗ ਪਾਉਂਦਾ ਨਾ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ’ (ਗਲਾਤੀਆਂ 3: 15)। ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਕ ਵਾਰ ਇਸਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਅਦ, ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਜੋੜੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੇਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਖੁਦਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਹੀ ਦੋ ਪਖ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(9) ਜੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੇਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਬਰਕਤਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸਨ। ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਸੀ ਕਿ, ‘ਹੁਣ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਹੋਵੋਗੇ ਅਰ ਮੇਰੇ ਨੇਮ ਦੀ ਮਨੋਤ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੀ ਨਿਜੀ ਪਰਜਾ ਹੋਵੋਗੇ ਜੋ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਮੇਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਯਾਜਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੌਮ ਹੋਵੋਗੇ’ (ਕੁਚ 19: 5, 6)।

ਮੂਸਾ ਨੇ ਦਸ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਸੀ, ‘ਉਸ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਜਿਹ ਦਾ ਯਹੋਵਾਹ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਚੱਲੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੀਓ ਦੇ ਤੁਹਾਡਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਨ ਉਸ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜਿਹ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੋਗੇ ਲੰਮੇ ਹੋਣ’ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 5: 33)।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਇਸਰਾਏਲ ਉਸਦੇ ਨੇਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਖੁਦਾ ਨੇ ਅਬਰਾਹਾਮ, ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਯਾਕੂਬ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀ

ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਦਕ ਹੀ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣੀ ਸੀ ਜੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਬੰਨੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ।

ਨੇਮ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਾਵ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਰਕਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੇਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਨੇਮ ਤੋੜਨ ਦੇ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਸਰਾਪ ਮਿਲਣੇ ਸਨ। ਜੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਲਿਖ ਕੇ ਖੁਦਾ ਨੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲ ਉੱਤੇ ਕਲੋਸ਼ ਅਤੇ ਬਿਪਤਾਵਾਂ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਰਾਏਲ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਲੇ, ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਜੇ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਆਈਆਂ ਉਹ ਸਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੇਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਨ।

ਲੇਵੀਆਂ 26 ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ:

ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਨਾ ਸੁਣੋਗੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਆਗਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੋਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿਓਗੇ ਯਾ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਿਆਉਂ ਮਾੜੇ ਲੱਗਣ, ਇਹੋ ਜੇਹੇ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਸਭਨਾਂ ਆਗਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੋ ਸਗੋਂ ਮੇਰੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਭੰਨ ਸੁੱਟੋ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਰਾਂਗਾ (14-16)।

ਤਦ ਖੁਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਮੁੜੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਗੁਣਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ (ਆਇਤ 18)। ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜੇ ਉਹ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪਾਪ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੱਤ ਗੁਣਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਜਾਣਾ ਸੀ (ਆਇਤਾਂ 21, 24, 28)। ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਵਜ੍ਹਾ ਦੱਸੀ: “ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਵਾਂਗਾ ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੇ ਨੇਮ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਵੇ” (ਆਇਤ 25)।

ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਅਚਾਨਕ ਬੇਚੈਨ ਕਰਨਾ ਅਰਥਾਤ ਟੀ.ਬੀ. ਅਤੇ ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਕਰਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਅਕਾਲ ਅਤੇ ਮਹਾਮਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇ ਉਹ ਤੋਬਾ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਨੇਮ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਤੋੜ ਦੇਣਾ ਸੀ। “ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਮਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਗਰੋਂ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਦੇਸ ਵੇਹਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉੱਜੜ ਜਾਣਗੇ” (ਆਇਤ 33)।

ਸਾਰ

ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਨਾਨ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨਾਲ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਦੇਣ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ। ਉਹ ਨੇਮ ਇਸਰਾਏਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ, ਜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਿਲਣਾ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਸੀ।